

# ŞEYTANIN FİTNESİ VE NEFSİN İMTİHANI

*Eûzubillahimineşşeytânirracîm.*

*Bismillâhirrahmânirrahîm.*

*el-Hamdülillâhi rabbi'l-âlemin ve'l-âkibetü li'l-muttakîn es-salâtu ve's-selâmu alâ sey-yidinâ Muhammedin ve âlihî ve sahibihî ecmaîn. İ'lemû eyyühe'l-ihvân, enne efdale'l-kitâbi kitâbullâh, fe-enne efdale'l-hedyi hedyu Muhammedin sallallahu aleyhi ve sellem ve şerra'l-umûri muhdesâtuhâ ve külle muhdesin bid'ah ve külle bid'atin dalâleh ve külle dalâletin fi'n-nâr ve bi's-senedi'l-muttasili ile'n-nebiyyi sallallahu aleyhi ve selleme enne hû kâl:*

*إِنَّ إِبْلِيسَ يَبْعَثُ أَشَدَّ أَصْحَابِهِ وَأَقْوَى أَصْحَابِهِ إِلَى*

*مَنْ يَصْنَعُ الْمَعْرُوفَ فِي مَالِهِ*

*İnne iblîse yeb'asü eşedde ashâbihî ve akvâ ashâbihî ilâ men yesneu'l-ma'rûfe fî mâlihî.*

*Ravâhü't-Taberânî an İbn Abbâs.*

*Sadaka Rasûlüllâh, fî mâ kâl, ev kemâ kâl.*

İblis aleyhillaneye biz iman ederiz, varlıklarına. Bizim şeytan dediğimiz yani.

Bunun da bir hükümeti var yani, bu kral. Etrafında birçok tebaası var. Bu tebaasını sevk eder etrafa. Tabi ashabının da içinde becerikliler var, beceriksizler var. Bu becerikli olan, *eşedde ashâbihî ve akvâ*, en kuvvetlilerini yani beceriklilerini bunları sevk eder. *Ilâ men yes-neu'l-ma'rûfe*, hayır işleyenlere. Hayır işleyenleri kandırırlar. Paralarını harcamasınlar, vermesinler hayırlara, diyerekten. Aralarına fitne düşürür. Şu yap, bir yap. Bunların birçok kendisine göre desiseleri var tabi. Bu desiseleri içeriye sevk edecek, bu iyilikleri yaptırmamak istiyor.

O, İblis aleyhiline, demek iyilik yapan insanlara ma'ruf. İkrâm, ihsan yapan insanlara en kuvvetli, en aldatıcı, idlal edici güruhu onlara sevk ediyor. Ki kandırın canı, mallarını tasadduk etmesinler, aralarını bozun, işlerini bozun, ne yaparsanız yapın. Vesvese verin, korkutun. Sonra fakir kalırsınız, şu olur bu olur, diyerekten Allah cümlemizi şerrinden muhafaza etsin. Onun için insan şimdi korktuğuna karşı kendisini dayayacak bir yer arar. Bu korktuğun el ile tutulmaz, gözle görülmez. El ile tutulmayıp gözle görülmeyen bu düşman hakkından kendimiz gelemeyiz. Binaenaleyh, o

düşmanın sahibi olan Allah'a. Köpek saldırır adama, çoban köpeği, ısırarak. “Aman çoban, kurtar beni”, dersin. Ya Allah bunun şerrinden bizi halas eyle.

إِنَّ إِبْلِيسَ لَمَّا رَأَى آدَمَ أَجُوفَ قَالَ: وَعِزَّتِكَ لَا  
أَخْرُجُ مِنْ جَوْفِهِ مَا دَامَ فِيهِ الرُّوحُ فَقَالَ اللَّهُ عَزَّ  
وَجَلَّ: وَعِزَّتِي لَا أَحُولُ بَيْنَهُ وَبَيْنَ التَّوْبَةِ مَا دَامَ  
الرُّوحُ فِيهِ

*İnne iblis lemmâ raâ âdeme ecvefe kâle ve izzetike lâ ahrucü min cevfihi mâ dâme fihi'r-rûhu. Lâ ehûlü beynehû ve beyne't-tevbeti mâ dâme rûhu fihi.*

*İlâ âhiri'l-hadîs.* Hadis uzun.

Adem *aleyhisselam*'ı Cenab-ı Hak yarattı. Şeytan şöyle bir baktı ona toprak halinde, ceset halinde yani yaratılmış. Baktı ki içimiz tabi boş ya. Buraya baktı ki içi boş. Dedi ki:

“Ya Rabbi, ben izzet ve celaline kasem ederim ki bunun içinden, bunun canı durdukça çıkmam ben. Bunun içindeyim ben yani. Bunun içinden ayrılmam, çıkmam”, dedi.

*Fe kala'llâhü azze ve celle:* Hz. Allah *celle ve alâ* da buyurdu ki:

*Ve izzeti, İzzet-i Celal'in hakkı için. Lâ ehûlü beynehû ve beyne't-tevbeti.* Onun da ben tövbesinin arasına mani koymam. *Mâ dame ruhu fihi,* sen onun içinden çıkmayacağım diyorsun ya, onun da ruhu olduğu müddetçe ben de onun tövbesine hail olmam. Binaenaleyh her zaman tövbe ettikçe de onun, senin yaptığın işguların hepsi boşa gider. Ben de onların tövbelerini kabul ediveririm. Ta gargara haline kadar. Bizde müsaade çok. Fakat bu müsaadeden istifade edip de suistimal etmemek lazım. Çünkü insanın nasıl ve ne zaman öleceğini kimse bilmez olduğu gibi, bir kere ta 60'ına 70'ine kadar şeytana alet olmuş da insan, şeytana alet olmuş, 60'tan 70'ten sonra tövbekar olmuş; Allah affedicidir ama o şeytanın huyları ondan çıkmaz ki. O öğrendiği, o güne kadar yapageldiği şeytanlık onda bakidir. Yine icabında her şeyi yapacaktır o. Onun için şeytanın daha gençlik zamanında, çünkü şeytana gençlik devrinde, kuvvet o zaman oluyor ya insanlarda, o gençlik devrindeyken galebe çalarsan, sen ihtiyarladığın vakitte zayıflayacaksın. Dermanın da azalacak, kuvvetin de azalacak. Şeytan ise gitgide kuvvetleniyor. Onun arkasından gelmesi zor olur. Onun için

gençlikteyken Allah hepimize onun sözünü dinlememek suretiyle yardımcımız olsun Cenab-ı Hakk.

Yine bir tane daha okuyacağım:

إِنَّ إِبْلِيسَ لَهُ خُرْطُومٌ كَخُرْطُومِ الْكَلْبِ وَاصِعُهُ عَلَى  
قَلْبِ ابْنِ آدَمَ يُذَكِّرُهُ الشَّهَوَاتِ وَاللَّذَّاتِ وَيَأْتِيهِ  
بِالْوَسْوَسَةِ عَلَى قَلْبِهِ لِيُشَكِّكَهُ فِي رَبِّهِ فَإِذَا قَالَ  
الْعَبْدُ: أَعُوذُ بِاللَّهِ السَّمِيعِ الْعَلِيمِ مِنَ الشَّيْطَانِ  
الرَّجِيمِ وَأَعُوذُ بِاللَّهِ أَنْ يَحْضُرُونِ إِنَّ اللَّهَ هُوَ السَّمِيعُ  
الْعَلِيمُ خَنَسَ الْخُرْطُومُ عَنِ الْقَلْبِ

*Inne iblise lehu hurtumun kehurtumi'l-  
kelbi. Vâdi'uhû alâ kalbi'bni Âdeme.  
Yüzekkiruhu's-şehvâti ve'l-lezzâti, ve ye'tihi  
bi'l-vesveseti ala kalbihî liyüşekkikehu fi Rab-  
bihi. Feiza kale'l-abdu: Euzu billahi's-semiu'l  
alimi mine's-şeytanir'racim, ve eüzü billâhi en  
yehdurûne innellâhe hüve's-semîul alîm.  
Hanese'l hurtumu ani'l-kalbi.*

*Inne iblise lehu hurtumun kehurtumi'l-  
kelb. Şeytan aleyhillanenin bir burnu varmış,  
hurtum dediğimiz. Köpeğin burnu gibi. Fakat  
bu, filinki gibi desek daha doğru olacak. Yani*

uzar bir şey. *Vâdi'uhû alâ kalbi'bni Âdem.* Adamın içine bunu uzatıyor. Adamın içine ilıştırılabilen bunun hünerli bir burnu var. Yani ne derler ona? Cazılı bir burnu var bunun. Cazılı bir burnu var. Bizimki gibi sabit değil. Bunu, adam olanın kalbine yerleştiriyor.

*Yüzekkir'ş-şehvât.* Başlıyor ona, şehvetleri tatlı tatlı ballandırmaya ona. Şehvetleri ballandırıyor. *Ve'l-lezzât,* lezzetler de yemeleri, içmeleri, yaşamaları böyle ona tatlı tatlı ballandırıyor. *Ve ye'tihi bi'l-vesveseti ala kalbihi.* Bir de acize bir vesvese veriyor. *liyüşekkikehu fi Rabbihi.* Bir de Allah hakkında şekke düşürüyor, şüpheyeye düşürüyor. Bunlar tabiatın hatarıdır diyor. Bak görmüyor musun işte, şunlar oluyor, bunlar oluyor. Tabiat kanunlarıdır, diye saplanıyor oraya. Şekke düşürüyor, şirke düşürüyor. Eğer size de, sizin de başınıza böyle bir hal gelirse, sizi şekke düşürecek şeytanın bir vesvesesi gelirse, geçen bir müezzin efendi geldi Üsküdar'dan. Bilmem nerenin müezzini. Dehşetli şeytan buna musallat olmuş. Neredeyse baştan çıkaracakmış diyor, hafızmış da kendisi.

“Öyle şeyler söylüyor ki bana hocae-fendi,” diyor. “Beni zorluyor, bunları yap

diyerekten,” diyor. “Neredeyse namazı da kıldırttırmayacak bana” diyor. Öyle bir hale düşürmüş. Yani Allah şerrinden muhafaza etsin, belalı bir mahluktur.

*Feizâ kâle'l-abd.* Kul dediği vakitte. *Euzu billahi's-semiu'l alim mine's-şeytanir'racim* ve *eûzü billâhi en yehdurûne inne'llâhe hüve's-semîul alîm.* Bu da okudu mu. *Hanese'l hurtumu ani'l-kalbi.* Güzel. Çeker, alır. Kalbi, onun vesvesesinden kurtulur yani. Onun için Cenab-ı Hakk'a daima sığınmak. Bu biz, ya Rabbi sana sığınırız deriz ama bu bizim dememiz pek bir mana ifade etmiyor. Allah celle ve alânın öğrettiği ve Resul'ünün öğrettiği dualarla yapılırsa bu tesirli olur. Yoksa bizim kendiliğimizden, uydurduğumuz, ya Rabbi sana sığınıyoruz bu şeytanın, deyip duruyoruz bunları ya. Onun için candan olarıktan, burada Cenab-ı Peygamber'in bize öğrettiği gibi, *Eûzü billâhi semîul alîm mineş-şeytânirracîm* ve *eûzü billâhi en yehdûrûn innellâhe hüves-semîul alîm.*

إِنَّ إِبْلِيسَ يُحْضِرُ شَيْطَانَهُ فَيَقُولُ: عَلَيْكُمْ بِاللَّحْمِ  
وَبِكُلِّ مُسْكِرٍ وَبِالنِّسَاءِ فَإِنِّي لَمْ أَجِدْ جَمَاعَ الشَّرِّ  
إِلَّا فِيهَا

*Inne iblis yukdiru şeyatinehu. Feyekûlu: aleyküm billahmi ve bi külli müskirin ve bi'n-nisa. Feinni lem ecidu cima'a'şerri illâ fihâ.*

*Inne iblis, yine o kafir. Yakduru şeyatinehu. Yine amel, avenetli toplar başına. Feyekûlu der. Aleyküm billahmi ve biküllü müskirin ve bi'n-nisa. Size dersim olsun, nasihatim olsun. Siz insanları et yemeye, içki içmeye ve kadınlarla gayri meşru münasebette bulunmaya sevk etmenin çarelerini arayın, bulun, becerin. Feinni, çünkü ben, hocaları ya. Lem ecid cima'a'şerri illâ fihâ. Bütün şerhlerin başına bunlarda buldum diyor, bu üç şeyde. Başka şeylerle uğraşmayın. Onlara eti teşvik edin, et yesinler çok. Et, tabi muhtaçtır insan gibi yemeği ama zulmanidir. Mahluk, hayvan etleri zulmet yaratır insanın vücudunda. Nebati maddeler nuranidir, nur yapar insanın vücudunda. Bunun için erbab-ı sülûke et yedirmezler, sebebi bu, zulmet olmasının*

diyerekten. Etin gayrı olan nebati yerden biten nebatlarsa insanda nur ihsan eder.

Şimdi mesela Hindistan'da varmış bir millet, et yemezlermiş onlar. Et yiyenlerle de kavga edermiş. Sonra şimdi bizim burada da çıkmış mesela bir cemiyet, et yemez cemiyeti diyorlarmış adına. Bunlar da etin aleyhinde. Fakat biz öyle değil. Peygamberimiz'in yaptığı gibi yiyeceğiz. Ama ne yapalım, ne yapalım? Öyle her gün ete düşkün olursak, o zulmet peyda eder. Onun için Hazreti Ömer kırk günde, kırk gün böyle üst üste et yiyenleri dövermiş. Ete düşkün olmak iyi değildir. Sonra müşkülât, tabiatıyla Allah-u Teala'nın yasak ettiği bir şey. Artık bu üzümün suyudur diyerekten küfre gitmenin lüzumu yok. Bu üzümün suyudur der, bunu helal itikad edersen insan Allah hakkıdır diye, küfre girer. İçersen sarhoşluk, günah-ı kebar işlemiş olursun. Helaldir diyecek olursan, ne beis vardır diyecek olursan, bu sefer farkı olmaz insanın Allah esirgeye.

*Ve bi'n-nisa.* İkincisi de kadın. Kadın baş belasıdır. Geçen ki derste de geçti ya. Şeytanın avı, şeytanın avı yalnız kadın. Kadın vasıtası ile şeytan avlıyor insanları. Onun için, kendi

kadının da olsa, nikahlı kadın da olsa, onunla cinsi muameleleri ve şehvani hareketleri çok yapan insan makbul değildir. Yani eli kadının şurasından burasından ayrılmayan insanlar, şehvetinin esiri insan demektir ki, helal olur ama makbul değildir. Helal olduğu hâlde bile ifrada kaçmamak lazım.

### a. Kalplerde Rahmet, İmtihanda Hikmet

إِنَّ إِبْرَاهِيمَ هَمَّ أَنْ يَدْعُوَ عَلَى أَهْلِ الْعِرَاقِ فَأَوْحَى  
اللَّهُ إِلَيْهِ: لَا تَفْعَلْ. فَإِنِّي جَعَلْتُ خَزَائِنَ عِلْمِي فِيهِمْ  
وَأَسَكَنْتُ الرَّحْمَةَ قُلُوبَهُمْ

*Inne İbrahim (sav) hemme en yed'üve ve alâ ehli Irâk. Fe evhallahu ileyhi: La tef'al feinni cealtu hazeine ilmi fihim, ve eskentu'r-rahmete kulubehum.*

*Inne İbrahim (sav) hemme en yed'üve ve alâ ehli Irâk. Demek ki evvela Irak'ta bulunuyormuş İbrahim aleyhisselam da onlardan gördüğü yanlış hareketlere göre onların aleyhinde bir beddua etmek istemiş.*

*Fe evhallahu ileyhi. Derhal Cenab-ı Hak, çünkü peygamberler masumdur, onlardan öyle yanlış bir şey sadır olmaz. Çünkü imdatlarına*

derhal Allah yetişiyor. *Fe evhallah*, Cenab-ı Hak vahyetti ki, *la tef'al*, sakın öyle beddua etme. *Feinni*, çünkü ben, *cealtu hazeine ilmi fihim*. Burada hazine ilmi var, Ebu Hanife gelecek oradan. *Ve eskentu'r-rahmete kulübehüm*. Bunların kalplerinde merhamet denilen şey vardır. Cenab-ı Hak onları vermiş. Şimdi size ünlü bir misali söyleyeyim.

Tabi biz de yabancıydık, bizden evvel giden hacı efendiler de yabancıydı. Bir yer yabancı. Fakat onlar, müslüman hacı kardeşler geldi diyerekten, bizim 40 mı 50 mi araba, İmam-ı Azam Camisi'nin önüne konmuşlar. Bunlar da Türk hacıları geldi diyerekten, hemen o hacı efendileri 5 o, 10 o, 15 o emrine alıvermişler. Güzelce onları kendilerine misafir etmişler, karınlarını doyurmuşlar, akşam da yatırmışlar. Sabahleyin sabah namazına gelmişler camiye, gidecekler. Demişler ki:

“Yok sabahleyin kahvaltıyı yapmadan salmayız.”

“Yok biz gideceğiz, yolumuz bizim. Eksik olmayın.”

Hemen derhal fırına gitmiş adam, 2 bin kişymişler. 2 bin kişiye, 2 bin tane sabah kahvaltısı yağlı pide, kıymalı pide. Buyrun,

buyrun, buyrun hepsini vermişler. *Eskentu rahmete*, diyor Cenab-ı Hak. Bu rahmeti demek bu kanun içine koymuş. Biz bunu yapamayız.

Geçen gün buraya şey geldi, Cezayirliler geldi, sabah namazına gelmişler. Nereden geldiyse adam. Şimdi biz hoş geldin dedik, Allah ısmarladık dedik. Halbuki bizim için düşen bu misafirlere sabah kahvaltısını vermek, onlara izzet ikram etmek, vazifemizdir yani. Vazifemizdir. Ama biz evimiz müsait değil, yerimiz müsait değil, telaşeye pek gelemeyiz, hanımı da hiç incitemeyiz, binaenaleyh uğurlar olsun dedik, gitti. Ama bu doğru olmayan bir şey yani.

Bunlar da hacıya gitmek için İstanbul'a da gidelim demişler, şu İstanbul'da bir görelim de öyle gidelim, demişler. Ama biz onlara lazım olan misafirsevenliği yapamadık. Çünkü demek ki şeyimiz de yok. Diyoruz ki çok zengin olalım da o zaman diyoruz. O da olmuyor işte.

إِنَّ ابْنِي هَذَا سَيِّدٌ وَلَعَلَّ اللَّهَ أَنْ يُصْلِحَ بِهِ بَيْنَ فِئَتَيْنِ

عَظِيمَتَيْنِ مِنَ الْمُسْلِمِينَ

*Inne ibni ha'ze seyyidun. Ve lealle'lahe en yüsliha bihi beyne fieteyni azimeteyni mine'l-müslimin.*

*Inne ibni ha'ze.* Çocuklarını gösterirken. Hz. Hasan. *Inne ibni ha'ze seyyidun.* Seyyid'dir bu. *Ve lealle'lahe en yüsliha bihi beyne fieteyni azimeteyni mine'l-müslimin.* Müslümanlardan iki büyük fırkanın arasını ıslah edecek, arasını bulacaklar. Umarım diyor Efendimiz, bu oğlumdan. Bu oğlumun ileride Müslümanlar arasında gelecek büyük bir fitneyi ıslah edeceğini umarım diyor. Çocuktu. Büyüdü, yetiştirildi. Tabi hilafet devirleri Hazreti Ali'den Hazreti Hasan'a atladı. Atlayınca 29 sene 6 ay oldu. 6 ay daha var hilafeti. 30 sene olacak hilafet. Binaenaleyh Hazreti Hasan 6 ay hilafetini yaptıktan sonra Hazreti Muaviye hilafeti devredildi. Niçin? Kendisinin 40.000 tane de ölüme söz vermiş askeri var. Ölüm üzerine söz vermiş 40.000 tane askeri var. Ama istemedi ki Müslümanlar arasında kan dökülsün. Bunu istemediği için Hazreti Muaviye kendi arzusuyla devretmişti. Kanının önüne geçiverdiler. Ve azele nefsehu ani'l hilâfe feterekehâ bi'l muâviye. Allah cümlemizi şefaathine nail eylesin.

إِنَّ ابْنِي هَذَا - يَعْنِي الْحُسَيْنُ - يُقْتَلُ بِأَرْضٍ مِنْ  
أَرْضِ الْعِرَاقِ يُقَالُ لَهَا كَرْبَلَاءُ فَمَنْ شَهِدَ ذَلِكَ مِنْكُمْ  
فَلْيَنْصُرْهُ

*Inne ibni haze-ya'ni Hüseyin-, yüktelü bir ardin min ardin Irak, yükalu Kerbala, femen şehide zâlike minküm felyensurhu.*

*Inne ibni haze.* Yani Hüseyin. İki tane ya: Hasan, Hüseyin. Hasan hilafete sahip oldu. Altı asrını Muaviye'ye devretti. Hüseyin Hazretleri'ni de kandırdılar, Iraklılar. Gel buraya, alalım yardımcısının evinden dediler. Gittiler işte orada aralarında büyük bir çatışma oldu. 70 mi 80 tane mi ne. Bu zavallının şeysi var, mağlubiyeti vardı. Zeynü'l Abidin de o arada daha ufacık çocuk. Fakat hepsini katlettiler. Yani o şeyi ne okumak isterim, ne de söylemek isterim. Allah affetsin cümlemizi.

*Orada, yüktelü bir ardin min ardin Irak,* Efendimiz daha çocuk yanlarını mucize olarak hallerini ümmetlerine duyurdu. Şu oğlum dedi, Irak'ta Kerbela denilen yerde şehit olacak, dedi. Ki Cebrail aleyhisselam onun toprağını da getirmiş, Efendimiz'e de göstermiş ki senin bu sevdiğin, onun da boynundan öpmüş

galiba sevdiğin çocuğunun şehadeti işte burasıdır diyerekten. Bunlarda da tabii ne hikmetler vardır, aklımız ermez. Cenab-ı Hak sevgili Habibi'nin çocuklarına da böyle. *Femen şehide zâlik*, şimdi *bakın fe men şehide zâlik minkum* sizden her kim o gün orada bulunacak olursa hayatta bulunacak olursa *felyensurhu* bu oğluma yardım etsin, Hüseyin'e. Burada demiş ki *bil ebdân ve'l enfüs ve'l emvâl* canıyla, malıyla, bütün bedeniyle oraya bugün yardım etmek mecburiyetindedir. *Be'l bi fidâil evlâd*. Hatta evladını da feda etmek. Çünkü bakmışsa onlara yardım bize vaciptir diyor. *Fî zemeni*. Bu zamanda yardım üzerimize vaciptir. *Ve buğzü âdâihim bâdehum*. Onların düşmanlarını da bundan sonra adavet de üzerimize borçtur. Ama tabii şimdi İmam-ı Gazali der ki:

“Onlar dövüştüler, kılıçlarını kana boyadılar, kanlandılar. Fakat bilmeyiz ki onlar kıyamet gününde belki birbirlerini affedeceklerdir. Elbet büyüktür bunlar, affederler düşmanların kuvvetini. Binaenaleyh bizim artık o devirden sonra dillerimizi kana bulamaya, lüzum yok. Allah'a bırakalım artık bu işi, unutalım. O hadise unutulmalıdır.”

Mesela Şimdi Őiiler, Muharrem'in 10'da bir dövüŐ yapılıyorlar. İhya ediyorlar sözde o matem gününü diyerekten. Buna lüzum yok tabi. Bu ite olmalı.

## b. İstikâmet Rehberi: Allah'ın En Sevdığı Ameller ve Zikirler

إِنَّ أَبْوَابَ الْجَنَّةِ تَحْتَ ظِلَالِ السُّيُوفِ

*İnne ebvabe'l-cenneti tahte zileli's-suyufi.*

*İnne ebvabe'l-cenneti tahte zileli's-suyufi.* Ebvab, kapı. Cennet, cennet. Cennetin kapıları. Kılıçların gölgesi altında. Cennet demek. Cennet kılıçlarının gölgesi altında. Zilel, gölge. Süyuf, kılıç.

Yani, Müslüman, harpten düşmanın kılıcından katiyyen korkmaz. Çünkü kılıcın altındaki cenneti. Onun için cennete gitmek için canını feda etmekten hiçbir zaman müslüman uzak kalmaz. Onun için ecdadımız, muharebelerde böyle canlarını kıyasıya feda ettikleri için Allah onlara ne büyük zaferler ihsan etti. Her Şeyde mahrum oldukları halde, düŐmanları çok üstün oldukları halde o üstünlükleri para etmedi, can fedailiği çünkü hepsinden stn. Allah da onlara büyük büyük muzafferiyetler ve nimetler

verdi. Bir de bu hasılat baki kaldıkça daima bu böyledir. Ama düşmanın topu çok büyükmüş, atomu varmış, füzesi varmış, daha neleri varsa varsın, insan böyle can sipahani, canını feda edercesine saldırdı mıydı, muhakkak düşman korkup kaçar.

Hatta şu yakın harplerden birisinde de söylerler. Asker misvak kullanıyormuş. Bir de redymişler, misvak kullanıyor. Düşman da tepeden seyrediyormuş. Eyvah demişler, Müslümanlar dişlerini biliyor. Gelecekler diye pılını pırtını topladıklarından asker olarak kaçmışlar. Korkuyu veren Allah. Korkuyu veren Allah.

إِنَّ أَحَادِيثِي يَنْسَخُ بَعْضُهَا بَعْضًا كَنْسَخِ الْقُرْآنِ

*Inne ehadisi yensehu ba'duhâ ba'dan keneshi'l-Kur'an.*

*Inne ehadisi yensehu ba'duhâ ba'dan keneshi'l-Kur'an.* Onun için Kur'an ilmi olduğu gibi hadis ilmi de vardır. İnne hadisi, bilmeden hadislerle amel caiz değildir. Ben filan kitapta, filan hadiste gördüm, şöyle diyordu. Ama sen eğer fıkhi bilmiyorsan, fıkhi bilmediğin için esas fıkıhtır. Fıkh bilinmezse, hadislerin hangisi nasih, hangisi mensuh olduğunu bilmezsen

hataya düşersin. Bunun için hadisler okunur, fakat amel fıkhıya göredir. Fıkıhın dediği ne ise, on tane hadis olsun. Buhari'nin olsun, kimin olursa olsun. Hadis, fıkhıktan sonra gelir. Fıkıh ne dedi ise, o odur. Onun için muhaddisler, muhakkak ilmi fıkhı iyi bilirler.

إِنَّ أَحَبَّ مَا يَقُولُ الْعَبْدُ إِذَا اسْتَيْقَظَ مِنْ نَوْمِهِ  
سُبْحَانَ الَّذِي يُحْيِي الْمَوْتَى وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ  
قَدِيرٌ

*İnne ehabbe mâ yekulü'l-abdu izâ'stey-kaza min nevmihi, sübhanellezi yuhyi'l-mevte ve hüve alâ külli şey'in kadîr.*

*İnne ehabbe mâ yekulü'l-abdu izâ'stey-kaza min nevmihi.* İnsan uykudan uyandırırrsa, Cenab-ı Hak'a en sevgili olarak söylediği söz, *Sübhanellezi yuhyi'l-mevte ve hüve alâ külli şeyin kadir.* En kısası. *Sübhanellezi yuhyi'l-mevte ve hüve alâ külli şeyin kadir.*

Geçen derste de İbrahim aleyhisselam sormuştu Cenab-ı Hak'a:

“Ya Rabbi sana hamd edenin cezası nedir, mükafatı nedir, elhamdülillah diyenleri ne yapacaksın sen?” Buyurdu ki Cenab-ı Hak:

“Hamdin anahtarı şükürdür. Şükürün yeri de arş-ı alâdır.”

“Tesbih edenler, Sübhanallah diyenlere ne vereceksin ya Rabbi?”

“Onun tevilini, yani onun sevabını Allah'tan gayrı kimse bilmez. Rabbu'l alemin olan Allah bilir. Yani bir tesbih deyip hiç geçme. Bir Sübhanallah'ın değeri milyonların üstündedir yani. Milyarlar ölçmez o işi. Çünkü sevabını Allah'tan başka kimse bilmez,” diyor. “Para veririz, 1'e 10 verir. Çok veririz, ihlasla veririz. 1'e 100 verir. 1'e 1000 verir. Bir hududu var. Fakat bunun yok. Sübhanallah'ın hududu yok, ben bilirim” diyor. Benden başka kimse bilmez.

Demek ki siz de aklınızı alamaz bunun, onlara vereceğimiz sevabı demek. Bunun için insan dilini tesbihten çıkarmamalı. İşte fakirhane yaptığımız o tesbihler, sabahleyin okuduğumuz tesbihler, yani bulunur şeyler değildir.

Allah, isimleriyle amel etmeyi cümlemize nasip etsin...

إِنَّ أَحَبَّ الْبُيُوتِ إِلَى اللَّهِ بَيْتُ فِيهِ يَتِيمٌ مُكْرَمٌ

*Inne ehabel buyûti illallah beytün fîhi yetîmun mukramun.*

*Inne ehabbel buyûti illallah beytün fîhi yetîmun mukram.* Allah Teala'nın evler içerisinde kendisine en sevdiği ev, o evdir ki, o yetimde, kendisine ikram olunan yetim olan. Yetimlere ikram olunuyorsa o evde, bu ev Cenab-ı Hakk'ın en sevdiği evlerden birisidir.

Şimdi bir kardeş geldi. 14 yaşında bir çocuğu var. Getirdi. Aslan gibi, çok nur topu gibi bir çocuk. Ortanın ikinci sınıfında mı, üçüncü sınıfında mı kalmış. Şuuru kaybolmuş çocuğun. Senelerden beri babası harcamadığı parada kalmamış yani. Hacıasına, hocasına, doktoruna, dünyanın parasını harcamış. Bir ümit de bizde kalmış anlaşılın, hoca efendi diye getirdi. Nur gibi çocuk. Baktım baktım böyle Cenab-ı Hakk'a. Hikmet-i İlahi'ye. Almanya'ya götürmek istemiş. Oradan Almanya'dan bir doktor yazmış, yat getirme buraya. Onların memlekette tedavisi kâfi neyse o. Allah'tan gayrı bunun çaresi yok, demiş. Allah'tan ümit kesilmez tabi.

Dikkat edeceksin. Oğlansa iki tane keseceksin. Çünkü mirasa hakkı ikidir oğlunun. Bu iki tane kurban, bugünkü parayla farz et ki, ikişer yüz liradan dört yüz yapar yahut iki yüz elliden beş yüz yapar. Beş yüz lirayı bir evladı

fedâ etmek suretiyle onun hayatındaki gelecek felaketleri daha ilk gününden şükran vazifesini yaparaktan bunları önlemiş oluyorsun. Fakat sen bu şükran vazifesini yapmazsan, onu kendi haline bırakırsan işte Cenab-ı Hak belki bu kurban kesenlerde de olur ama ee ben vazifemi yaptım diyorsun hiç olmazsa, ne yapayım olduysa artık. Bu da Allah'tan. Ama vazifeni yapmadan yaparsan çok iyi bir şey değil. Onun için Efendimiz *sallallahu aleyhi ve sellem* kendisi kesti akikasını. Çünkü babasının derdinde babası öyle şey bilmiyordu belki. Fakat kendisi *sallallahu aleyhi ve sellem* bir fil kesmiştir. Akika kurbanlarının böyle kesilmesi bizde sünnettir.

إِنَّ أَحَبَّ الْأَعْمَالِ إِلَى اللَّهِ تَعْجِيلُ الصَّلَاةِ لِأَوَّلِ وَقْتِهِ

*Inne ehabbe'l e'mali illallahi ta'cilu's-salati le evveli vaktiha.*

*Inne ehabbe'l e'mali illallahi ta'cilu's-salati le evveli vaktiha.* Buyurdular ki yine Cenab-ı Peygamber Efendimiz amellerin Cenab-ı Hakk'a en sevgilisi namazı ta'cil ederek evvel vaktinde kılmaktır. Ta'cil ederek evvel vaktinde kılmaktır.

Şimdi aklıma geldi bizim müezzin efendi, ben geldim. Tabi cemaat geliyordu mütemadiyen.

“Bunlar da tembel bir ruh var, daha yeni geliyorlar filan” dedi.

Şimdi yer geldi de, ben demek istedim ki müezzin efendiye:

“Biz de imam olmasaydık kim bilir ya geldik ya gelmezdik. Bizim de vazifemiz var diye geliyoruz erkenden. Fakat onun için hoş görmek lazım. Cemaatin her kısmı bir işi vardır, gücü vardır. Oradan çıkıp da gelecek, onları hoş görmeli, müsamaha etmeli, biraz da ağır alınırsa daha iyi olur. Acele etmemek biraz onların da. Çünkü namaz kılarken Kur'an okumak mekruhtur. Çünkü adam namazı mı kılsın, senin Kur'an'ını mı dinlesin? Sadece ama ufacık. Şaşıyor kafasında. Onun için namazların bitmesini öndeki cemaat de acele etmemeli. Biz erken geldik. Daha niçin çok fazla bekleyelim diye. Oturduğumuz müddetçe sevap oluyor çünkü.”

إِنَّ أَحَبَّ الْكَلَامِ إِلَى اللَّهِ: سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ وَبِحَمْدِكَ  
وَتَبَارَكَ اسْمُكَ وَتَعَالَى جَدُّكَ وَلَا إِلَهَ غَيْرُكَ

*İnne ehabbe'l kelam ilallah Sübhaneke Allahumme ve bi hamdike ve tebera kesmük ve teala ceddük vela ilâhe ğayruk.*

*İnne ehabbe'l kelam ilallah Sübhaneke Allahumme ve bi hamdik ve tebera kesmük ve teala ceddük vela İlahe gayruk.* Bizim İmam Azam'ımız'ın, bizim tesbihimize, sübhanecimize buradan almış demek, bu hadisten almış. Bize namazda dururken en evvel Cenab-ı Hakk'ın en sevdiği kelam ile başlayacağız. Nasıl?

*Sübhaneke Allahumme ve bi hamdike ve tebera kesmük ve teala ceddük vela İlahe gayruk.* Ondan sonra başlıyoruz Cenab-ı Hakk'ın kelamını okumaya.

### **c. Ahlâki Olarak Sözün ve Özün Güzelliği**

وَإِنَّ أَبْغَضَ الْكَلَامِ إِلَى اللَّهِ أَنْ يَقُولَ الرَّجُلُ لِلرَّجُلِ:  
اتَّقِ اللَّهَ فَيَقُولُ: عَلَيْكَ بِنَفْسِكَ

*Ve inne ebğadal kelami ile'llahi en yeküle'r-racülü li'r-racüli ittekillah. Feye-külü: aleyke bi nefsike.*

*Ve inne ebğadal kelam.* Bu sefer başlıyoruz. Bir de bunun buğzlusunu var, sevilme-yeni var ki. O da neymiş?

*En yeküle'r-racülü li'r-racüli ittekillah.*

Mesela namaza gelmeyen, namaza gelmeyen yahut kabahati kusurlu bir adama diyor ki Allah'tan kork yahu. Olur mu yaptığın iş de yapılırmı? O da diyor ki:

*Aleyke bi nefsike.* Sen kendine bak diyor. Sen bana kadar öğüt verecek kadar adam mı oldun yani. Sen kendine bak. Bundan daha Allah-u Teala'ya çirkin bir söz yokmuş. Ebğadu'l kelam. Buğzlu kelam. Sevmez böyle çirkin sözü Allah. Eh inşallah bırakırım de. Eksik olma, teşekkür ederim, de. İkaz ettin, uyandırdın, de. Böyle bir şey de, fakat böyle bir cevap. Sen kendine bak, bana ne. Benden mi uğraşıyorsun sen benim gözcüm müsün, filan, bu gibi sözleri sevmezmiş Cenab-ı Hak.

إِنَّ أَحَبَّ مَا زُرْتُمْ اللَّهَ فِي مَسَاجِدِكُمْ وَقُبُورِكُمْ

الْبَيَاضُ

*Inne ehabbe mâ zûrtümullâhe mesacidiküm ve kubûriküm el beyât.*

*Inne ehabbe mâ zûrtümullâhe mesacidiküm ve gubûriküm el beyât.* Şimdi Arabistan'da tabii, hep giderseniz göreceksiniz, herkes beyaz. Niçin? Cenab-ı Peygamber diyor ki, camilerinizde hep sizi beyaz gibi görmek

isteriz. Beyazlar Cenab-ı Hakk'ın sevdiği bir şeydir. Mescitlere beyaz esvaplarla girin. Burada herkes onun için beyaz giyer. Beyaz entariler. *Ve kubûriküm*. E kabirde ne oluyor? Kabirde de beyaz. E biz camiye gelirken, Allah'ın evine gelirken öyle beyaz giyiniyoruz şimdi Allah'a gidiyoruz da doğrudan doğruya. Artık bitti dünyada işimiz. Allah'a giderken de en güzel kılık bu beyaz kılığa bürünerekten öyle gitmek. Onun için kefene sararlar, bembeyaz. Alır, götürdüler. Dünyadaki malı ondan ibaret.

إِنَّ أَحَبَّكُمْ إِلَيَّ وَأَقْرَبَكُمْ مِنِّي مَجْلِسًا يَوْمَ الْقِيَامَةِ  
أَحْسِنُكُمْ أَخْلَاقًا وَإِنَّ أَبْغَضَكُمْ إِلَيَّ وَأَبْعَدَكُمْ مِنِّي  
مَجْلِسًا يَوْمَ الْقِيَامَةِ مَسَاوِيكُمْ أَخْلَاقًا الثَّرَثَارُونَ  
الْمُتَشَدِّقُونَ الْمُتَفَيْهِقُونَ

*Inne ehabbekum ileyve ve ekrabekum minni meclisen yevme'l kıyameti ehasinüküm ahlakân ve inne ebgadakum ileyve ve eb'adeküm minni meclisen yevme'l-kıyameti mesa'viukum ahlakân. Es-serserun, el-müteşeddikun, el-mütefeyhikun.*

Şimdi Cenab-ı Peygamber yine kıyamet gününde benim meclisimde bana en yakın olacak akraba, en yakın olacaklarınız, ahlaken en güzel olanlarınızdır, buyurdu. En güzel ahlaklılar kimlerse, onlar Resul-i Ekrem'in meclisinde bulunacaklar. Yakın olarıktan en yakın.

*Ve inne ebgadakum ileyye.* Bana en buğzlu olanlar, *ve eb'adeküm minni meclisen*, en uzakta kalanlar benim meclisimden, *mesa'vi-ukum ahlakân.* İmanı var ama ahlakı bozuk. Mesavi, kötü ahlak. Şu, bu kötü ahlaklar, cennete girseler bile Resulü Ekrem'in meclisinden çok uzakta kalacaklar, sevinmeyenlerden olacaklar. Bunları sayarken, *es-serserun*, *el-müteşeddikun*, *el-mütefeyhikun* diye üç tane ahlakı gösterdi. *Serserûn*, çok konuşan.

Yani beş para ver söylet, on para ver sustur dedikleri kabilden hikayeler, laflar birbirini kovalar durur. Bu iyi değil, iyi bir hâl değil. *El-müteşeddikun* daima insanlara karşı üstünlük taslayarak konuşanlar. Üçüncüsü *mütekebbirun mütefeyhikun* mütekebbirun daima mağrur kibirli insanlar. Bu üç insanı Cenab-ı Peygamber sevmeydi. Mebğuz grubuna bağlıdır. Çok konuşmamak, zaten o geçen senelerde

birkaç defa arz ettim, sözlerimiz nefeslerdir, nefeslerimiz canlarımızdır, canlarımızı kaçıırız boş yere. Onun için nefesi insan harcarken çok düşünmeli, boş yere nefes harcamamalı. Çünkü nefes candan gidiyor. Yani hayatını harcıyorsun. Allah demekten üşenirsin, çekinirsin, e yeter bu kadar dersin. Canın boş laflarını topla, bak ne kadar saat tutmuştur. Bunların yanında yarım saat Allah demek çok gelir sana. Bana da öyle. Allah aklınızı affetsin.

#### d. Namaz Edebi

إِنَّ أَحَدَكُمْ إِذَا قَامَ فِي صَلَاتِهِ فَإِنَّهُ يُنَاجِي رَبَّهُ أَوْ إِنَّ  
رَبَّهُ بَيْنَهُ وَبَيْنَ الْقِبْلَةِ فَلَا يَبْزُقَنَّ أَحَدُكُمْ قَبْلَ قِبْلَتِهِ  
وَلَكِنْ عَنْ يَسَارِهِ أَوْ تَحْتَ قَدَمَيْهِ

*Inne ahadeküm izâ kâme fî salâtihi fe innehû yunâcî rabbehu ev enne rabbehu beynehû ve beynel kibleti fe lâ yebzûkanne ahadüküm kibeke kibletihi velâkin an yesârihi ev tahte kademeyhi.*

Buhari de var. Şimdi namaz, lalettayin bir şey değildir yalnız. Cenab-ı Hakk'a, münacata girdiğimiz bir yer. Edeb ile okuduğumuz. Binaenaleyh Cenab-ı Hakk'a en yakın

olduğumuz bir yerdir orası. Kible ile Rabbin arasındaki o zamanda sakın hata etmeyiniz. İçinizi de düzgün tutunuz. Dışınızdaki hareketlere de dikkat ediniz. Namazda tükürmek gibi, sümkürmek gibi, aksırmak gibi, yahut boğaz gıcıklattırmak gibi, bunun gibi şeyler. Ama zorla içeriden gelirse başka. Bir de kendiliğinden getirme var. Bu gibi şeyler lüzumsuz yere öhö öhö yapıyor mesela. Lüzumsuz bu. Bu gibi şeyler. Hiç iyi şeyler değildir. Eğer birinize tükürmesi icap ediyorsa, sakın kible tarafına tükürmesin bir. Ya sağına, sağına da tükürmesin. Soluna ve ayağının altına tükürsün. Onu orada, camiler orada toprak olduğu için kayıp gider.

Bir evliyayı, bir adamı yani evliyadır diye methetmişler. Filan yerde bir evliya var, şöyle evliya, böyle evliya. Beyazıd- Bistami Hazretleri de demiş arkadaşlarının cemaatine, gidelim şu methedilen evliyayı bir ziyaret edelim, demiş. Evliya ya. Kalkmış gitmişler. İki rivayet, birisi böyle camideyken, birisi de daha yolda gelirken kible tarafına doğru geliyormuş demiş adamın yolu, tükürmüş böyle tü diyerekten. Beyazıd-ı Bistami Hazretleri demiş ki, öğrendik demiş evliyayı, dönün geriye demiş. Evliya

masumdur derler. Evliya masumdur. Cenab-ı Hak peygamberleri nasıl koruyorsa velisine de öyle korur. Binaenaleyh Allah'ın velisi böyle kibleye karşı tükürmez. Kibleye, daha kiblenin hürmetini bilemeyen bir insanda velilik ne arar? Daha kiblenin hürmetini bilemiyorsun. Yine:

إِنَّ أَحَدَكُمْ إِذَا كَانَ فِي الصَّلَاةِ؛ فَإِنَّ اللَّهَ قِبَلَ وَجْهِهِ فَلَا  
يَتَنَخَّمَنَّ أَحَدٌ قِبَلَ وَجْهِهِ فِي الصَّلَاةِ

*Inne ehadeküm iza kane fi's-salati feinnellahe kıbele vecihi, fela yetenehhamenne ehadun kıbele vecihi fi's-salati*

*Inne ehadeküm iza kane fi's-salati feinnellahe kıbele vecihi.* Bak, kıbele vecihi diyor. *Feinnellahe kıbele vecihi.* Senin karşında Allah-u Teala var. *Fela yetenehhamenne ehadun. Ehadün kıbele vecihi fi's-salah.* Sakın böyle sümkürmek gibi bir şey filan cümlesine karşı yapmasın. Çünkü Allah-u Teala'nın karşısındadır. Allah cömlemizi affetsin. Şimdi bu dış hareket. Sümkürmek, tükürmek filan bu hacettir. Bir de Allah-u Teala'nın bizim içimize âgâh oluşu. İçimizi bilişi görüşü var. Binaenaleyh onu şöyle hesaba kataraktan, gönlümüzü daima yoklama,

yoklama halinde, bakayım kaçıyor mu başka taraflara diyerekten, kaçılırsa şahit kaçıysa terbiyeni takın, huzur-u Rabbi'l alemindesin. Başka şeyler düşünmeye, şimdi yeri değildir diyerekten, onu Hakk'ın huzurunda edebiyetle durmaya sevk etmek lazımdır.

Geçen de söylemişim galiba, geçen bir resmini gördüm de, Sultan Hamid'in yanına gidiyor. Gidecek adamlar şöyle eğilmiş, büzülmüş, resmini çıkarmışlar oraya. Öyle bir fevkalade bir hürmet, saygı alameti olaraktan padişahın karşısında duracak. Bu padişahlar kim olursa olsun hepsi bildiğimiz Allah'ın kullarından bir kul. Bunun önüne giderken bile insan şöyle bir saygı yapma mecburiyetini duyuyor da varlıkların sahibi olan Hz. Allah'ın divanına girerken lalettayin Allahuekber deyip duruveriyor. Gaflet ne kadar büyük.

Getirelim, bir salat-ı selam getirelim. "*Es salatu ve's-selamu aleyke ya Resulallah, es-salatu ve's-selamu aleyke ya Habibullah, es-salatu ve's-selamu aleyke ya Seyyide evvelin ve'l-ahirin.*"

## e. İbadetlerin İhlasla Yapılmasının Değeri

إِنَّ أَحَدَكُمْ إِذَا مَاتَ عُرِضَ عَلَيْهِ مَقْعَدُهُ بِالْغَدَاةِ  
وَالْعَشِيِّ إِنْ كَانَ مِنْ أَهْلِ الْجَنَّةِ فَمِنْ أَهْلِ الْجَنَّةِ وَإِنْ  
كَانَ مِنْ أَهْلِ النَّارِ فَمِنْ أَهْلِ النَّارِ يُقَالُ: هَذَا مَقْعَدُكَ  
حَتَّى يَبْعَثَكَ اللَّهُ إِلَيْهِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ

*Inne ehadekum izâ mâte urida aleyhi mak'aduhu bi'l ğada'ti ve'l aşıyyi. İn kane min ehli'l-cenneti, fe min ehli'l-cenneti, ve in kane min ehli'l-nâr, fe min ehli'-nâr. Yukâlu hâzâ mak'adüke hattâ yeb'aseke'llâhu ileyhi yevme'l-kıyâmeti.*

*Sadeka Rasulullah.*

Râvîleri, ravehu İmam Malik, Taberani, Ahmed ibn Hanbel. Buhari, Müslim, Tirmizi, Nesâi, İbni Mace, an ibni Ömer. Çok kuvvetli raviler.

Şimdi, itikadımızın da kütüğüne denk geldi. Hem de hayatımızın ölçüsü bu. *Inne ehadeküm.* Ta ki sizden biriniz. *İzâ mât*, öldüğü vakitte. *Urida aleyhi mak'aduhu.* Urida, arz olunur. *Aleyhi*, o ölene. *Mak'aduhu*, oturağı. *Bi'l ğada'ti ve'l aşıyyi.* Sabahta ve akşamda.

Bu, ona nerenin adamıysa, o yeri ona arz olunur. İşte yerin diyerekten.

*In kane*, eğer bu rahmetlik ölen, *min ehli'l-cenneti*, ehl-i iman, ehl-i cennet olarak ölmüşse *fe min ehli'l-cenneh*, onun cenneteki yeri ona gösterilir, sabah da akşam da. Cenneteki saraylarını, köşklerini görür. Oh! Hani el cenneti, ravzatun riyazul cennet var ya, olur cennet bahçesi. Çünkü oh! Gördükçe ferahlanıyorsun. Ne güzel bir yere düşmüşüm diyerekten. Zaten bu gibilerin kabri yetmiş arşın genişler. Bu genişleme tabii şimdi bizim havsalarımızın dışında. O toprak yetmiş arşın. Fakat gönül açılacak burada. Şimdi o cenneteki yerini gördükçe, ne bahtiyar, ne sevinç, ne sürur içerisinde. Aksi, *ve in kane min ehli'l-nâr*. Ya bu adam ehl-i tevhid değilse, imansız bir adamsa, küfürbaz bir adamsa, dine hıyanetlik eden insansa, dini yıkmaya, baltalamaya çalışan bir insansa, Allah esirgeye, *fe min ehli'-nâr*, ona da cehennemdeki yeri gösterilir. İşte yerin. Alevler böyle gümbür gümbür fırlıyor etrafta. Yılanlar, akreplar, çıyanlar, envai çeşidi. Hani şimdi sinema perdelerinde nasıl gösteriyorlar böyle karşıdan seyrediyoruz. Orada da böyle cehennemdeki o hali ona arz

olunur, gösterilir. İşte o zaman altından bir tabuta konmuş, altından bir kubbeye, kubbe koymuşlar üzerine, kıymeti yok. Yandı içeride, her gün yandı. Orası oluyor, *kabruhu*, nasıl? Gurfetü niran. Oh, orası o mezar, cehennem çukurundan bir çukur işte. Niçin? Her gün yanmakta. Ama sabah akşam diyor bak, *bi'l ğada't ve'l aşıyyi*. Sonra, bu bak, altı var. *Hattâ yeb'aseke'llâhu ileyhi yevme'l-kıyâmeh*. Bir gün, iki gün değil. Ta kıyamet kopuncaya kadar her gün bu hâl ona arz olunacak.

Diyeceksin ki, hocaefendi bu pek olsa işte 52. günde burnu üflüyormuş. İki ay, üç ay, beş ay sonra bir şeyi kalmayacak. Beş, on sene sonra toprak olacak. Efendi ne olursa olsun, zerresi orda onun. O zerresi onun orada, o sabah akşam o belayı, o acıyı çekecek. Ne mutlu o müslümana ki her gün cennette gibi yerinde, rahat, sevinç ve sürur içerisinde. Ne yazık bu bedbaht insanlara ki o güzel dini bırakmışlar da küfrü tercih etmişler ve kıyamete kadar da onun azabını orada çekecekler. Şimdi nasıl ağlamazsın, acımazsın bu çocuklara ki bunların babaları olan insanlar niçin evlatlarına İslam'ın yolunu göstermezler? Ha diyeceksin ki bu yoldan çıkan çocuğun babası da zaten o yolda.

Onun için babası ona bu yolu öğretmeye şeyisi yok. İktidarı yok. Çünkü kendisi de bozuk. Ama babasının babası yahut dedesinin dedesi, herkesin bir iyisi vardır ya. Ama Allah mukadder etmiş böyle başka. Ama biz vazifemizi yapmak isteriz.

Benim şimdi çocukluk halimi size arz edeyim. Gelir hatırıma her zaman. Bizim dedemiz rahmetli. Bize hiçbir gece yokluğu nasihat etti. Çocukluk hatırımda kalıyor böyle. Yani şimdi dedemin karşısında böyle görüyorum, kaç sene rahmetlik olmuş, onun nasihatta da her an sanki zannediyorum ki kulağımda çınıyor. Çocukluk hali. Çünkü dedemiz güzel güzel şeylerle böyle bizi her akşam irşad eder, dururdu. Ama biz anlardık anlamazdık başka. Ama o vazifesini yapıyordu. Onun için siz kardeşlerim de evlatlarınıza daima her akşam bir saat bulup, efendim dersi var. Dersi olsun efendim. Senin söyleyeceğin ya beş dakikadır ya on dakikadır. Öyle uzun boylu çocuğu da yormaya da gelmez, kafasını da patlatmaya gelmez. İslam yolunu gayet ince bir şekilde güzelce ona anlatır ve onu hiç olmazsa camiye gelip gitmeyi, camide ibadete taata alıştırmayı bir vazife saymak çok sevdiğimiz

için lazım bir şeydir. Kendi haline bıraktığın çocukları ne dinden haberleri olur ne imandan, ne ibadetten.

إِنَّ أَحَدَكُمْ إِذَا قَامَ فِي الصَّلَاةِ فَإِنَّهُ يُنَاجِي رَبَّهُ فَلْيَعْلَمْ  
أَحَدَكُمْ مَا يُنَاجِي رَبَّهُ وَلَا يَجْهَرُ بَعْضُكُمْ عَلَى بَعْضٍ

بِالْقِرَاءَةِ فِي الصَّلَاةِ

*Inne ehadukum izâ kâme fi's-salati, fe innehû yunâcî rabbehu felya'lem ehadukum mâ yünaci rabbehu vela yeçher ba'dukum alâ' ba'din bi'l-kıraati fi's-salati.*

*Inne ehadukum izâ kâme fi's-salati, fe innehû yunâcî rabbehu.* Bak yine bir tane daha geldi. Sizden biriniz namaza kalktığı vakitte, *fe innehû yunâcî rabbehu*, öyle bir merasim olaraktan yatıp kalkmak yapmıyor yani. Merasim. Bunun için ibadeti âdetlikten çıkarmak lazım. İbadet, âdet. E, öğlen vakti işte on rekat, sabahleyin dört rekat, akşama şu, belenmiş bu vakit. Hadi, yaptık. Hadi, yaptık. Bu âdettir. Bunu adetlikten çıkarıp, daima taze bir ruhla, taze bir ruhla varlıkların sahibinin divanına duyuyorum, ona karşı bir hesap vereceğim. Bakalım bu arada ne yaptım? Gün de bunu beş defa tazelemiş. *Fe innehû yunâcî rabbehu.* Şu

elhamın manası ne kadar büyüktür yani. Onun için Hazreti İmam Ali Kerimallah kırk deve kitap yapalım demiş, elhamın manasını duyurabilmek için insanlara. Bitmez manası. Kelime-i tevhidin manası bitmez ki elhamın manası bitsin. Ama hiç olmazsa işte elhamda nasıl konuşuluyor, bunları şöyle insan kafasında toplamalı.

*Felya'lem ehadukum mâ yünaci rabbehu.* Sizden her biriniz bilsin ki bakalım kimin karşısında duruyor, kime söyleniyor, kime yalvarıyor, kime münacat ediyor. Bunu hatırlasın ama. Böyle kuru kuruya hemen okuyup geçivermesin.

*Vela yecher ba'dukum alâ' ba'din bi'l-kıraati fi's-salati.* Bazen Şafiî kardeşler oluyor mesela. Onlar elhamı tekrar okumak mecburiyetindedirler. Okurken de biraz sessizce okumak suretiyle bazıları yapıyor ki yanındaki insanın şaşırmasına da vesile olur. Herkes huzura dalmıştır. Hele ben hiç dayanamam. Azıcık ufak bir çıt oldu muydu, bakarım onun suçunu hemen uyarırım. Evde de öyle, her yerde de. Herkesin şeysi bir olmuyor. Bazı hafızlar mesela, onların şeyleri kuvvetli. Bazısı ne kadar olsa hiç kulak asmaz, okur gider kendine.

Onun için sesli okumamalı, etrafındaki insanı şaşırtacak kadar olmamalı.

إِنَّ أَحَدَكُمْ إِذَا كَانَ فِي الْمَسْجِدِ جَاءَ الشَّيْطَانُ فَأَبَسَ  
بِهِ كَمَا يُبَسُّ الرَّجُلُ بِدَابَّتِهِ فَإِذَا سَكَنَ لَهُ زَنَقَهُ أَوْ  
الْجَمَّةُ

*Innâ ehadeküm izâ kane fi'l mescidi  
ca'e's-şeytanu fe ebesse bihi kema yubissu'r-  
racülü bidabbetihi, fe iza sekene lehu ze-  
nekahu ev elcemehu.*

Altındaki hadis de yine öyle. Yani namaza durduğumuz vakitte, camiye gittik, camiye gittikte şeytani aleyhillâne de peşimizde geliyor yani. Peşimizi bırakmıyor şeytan aleyhillâne. Orada bizden eğleniyor. Eğleniyor. Abdestimiz bozuldu gibi abdestlik yerlerinde hareketler yapıyor, ay yellendim galiba filan diyerekten, hadi gidelim bir daha abdest tazeleyelim diyerekten, cemaatten hiç olmazsa, kıldıracağını biliyor ama hiç olmazsa cemaatten şunu alakoyayım diyor, cemaatten alakoyayım. Sizde böyle bir şey olduğu vakitte, kokuyu duymadıkça ve sesi işitmedikçe şeytanın bu gürültüsüne kulak vermemeli.

إِنَّ أَحَدَكُمْ إِذَا انْقَطَعَ شِئْءٌ نَعْلَيْهِ فَقَالَ: إِنَّا لِلَّهِ وَإِنَّا  
إِلَيْهِ رَاجِعُونَ كَانَ عَلَيْهِ مِنَ اللَّهِ الصَّلَاةُ وَالْهُدَى  
وَالرَّحْمَةُ

*Inne ehaeküm ize'nkadaâ şis'u na'leyhi  
fekale: innâ lillahi ve innâ ileyhi raciun. Kane  
aleyhi mine'llahi's-salatu ve'l-hüda ve'r-  
rahmetu.*

Bak, bugün çok ders aldım ben burada. Şimdi ayakkabınız sökölüyor. Burada takunya- lar var mesela. Tasması kopuyor. Ayakların giydiği bu babuşların üzerlerinde böyle tasma gibidir. Bunlar kopuyor. Nasıl olsa bir şey olmuş, kopmuş.

De ki, *innâ lillahi ve innâ ileyhi raciun.* Yani bir adam ölüyor ya, ölünce ona diyoruz ki, *innâ lillahi ve innâ ileyhi raciun.* Senin de içinde papucun koptu, bu da öldü yani. Onun için de sen de ki, *innâ lillahi ve innâ ileyhi raciun. Fe inneha tü'zil insan.*

Çünkü o ayağın tasması kopunca, yayan yürüyeceksin, bir eziyettir bu insana. Bu eziyetten dolayı, *ve küllü ma ezâhu, fe hüve musibeh.* Her eza bir musibettir insana. Binae- naleyh, *vel mesaibü derecât.* Bu musibetlerin

de dereceleri var. Musibete göre mükafat var yani. *Kane mine'llahi aleyhi salah*. Yani şimdi bu tahtan koptu, ayakkabın koptu, belki çalındı. Geçen mesele olduğu gibi. Çalınan da oluyor ya. Bu çalınma, bunlar hepsi birer musibet. Fakat bundan dolayı bu kimseye, bak şimdi burada salatın manası rahmet ve bereket. Salatın beş manası var, yerine göre. Şimdi bazı bizim ne diyeceğiz sivri fikirli mi adamlar? İşte Cenab-ı Hak namazı zikrediyor, salatı zikrediyor. Salatın manası rahmettir diyor. Namazı söylemiyor oradan. Ya onun yerinde beş manası var. Buradaki manasıyla, namazdaki manası, ekimu's-salat dediği vakitte, burada salatın manası, bereket, rahmet var ise de asıl makbul olan, işte kıldığımız namazdır o. Buradaki manası, ona rahmet vardır Cenab-ı Hakk'ın. O musibete mukabil. *Ve'l-hüda vel rahmeh*. Merhamet ilahi, hidayet-i ilahi, o musibetlere sabredildikçe olur. Burada aklıma gelen, kadınlar dedi ya demin. Rabbena a'tina fi'd-dünya. Ha geçen hafta gördün. Orada diyor ki Hz. Ali kerremallahu'ye, bunun manasında demiş ki:

“Ya Rabbi bana dünyada güzel kadın ver. Hasene. Kadının güzelliğidir demiş. Yani

efendisine itaat eden, müslüman, edepli, terbiyeli bir kadındır,” demiş. Rabbena atina fi'd-dünya. Dünyadaki hasene, hayırlı bir kadındır.

Bi hürmeti'l-Fâtiha.

*Mehmet Zahid KOTKU*

*İskenderpaşa Camii*

[Bütün Mehmed Zahid KOTKU/ Hadis](#)

[Derslerine PDF olarak ulaşmak için](#)

[tıklayınız.](#)



**SERVER**  
KÜRSÜ